Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)

της 13ης Μαρτίου 2025 *

«Προδικαστική παραπομπή – Προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα – Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 – Άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο δ΄ – Αρχή της ακρίβειας – Άρθρο 16 – Δικαίωμα διόρθωσης – Άρθρο 23 – Περιορισμοί – Δεδομένα σχετικά με την ταυτότητα φύλου – Ανακρίβεια των δεδομένων ήδη από την καταχώρισή τους σε δημόσιο μητρώο – Αποδεικτικά μέσα – Διοικητική πρακτική σύμφωνα με την οποία πρέπει να ζητείται η απόδειξη περί υποβολής σε χειρουργική επέμβαση επαναπροσδιορισμού φύλου»

Στην υπόθεση C-247/23 [Deldits] [i],

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Fővárosi Törvényszék (δικαστήριο περιφέρειας Βουδαπέστης, Ουγγαρία) με απόφαση της 29ης Μαρτίου 2023, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 18 Απριλίου 2023, στο πλαίσιο της δίκης

VP

κατά

Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους K. Lenaerts, Πρόεδρο του Δικαστηρίου, προεδρεύοντα του πρώτου τμήματος, T. von Danwitz (εισηγητή), Αντιπρόεδρο του Δικαστηρίου, M. L. Arastey Sahún, πρόεδρο του πέμπτου τμήματος, A. Kumin και I. Ziemele, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: A. M. Collins

γραμματέας: I. Illéssy, διοικητικός υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 3ης Ιουνίου 2024,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ουγγρική.

[i] Η ονομασία που έχει δοθεί στην παρούσα υπόθεση είναι πλασματική. Δεν αντιστοιχεί στο πραγματικό όνομα κανενός διαδίκου.

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– το φυσικό πρόσωπο VP, εκπροσωπούμενο από τον G. Győző, ügyvéd, την E. Polgári και τον T. L. Sepsi, ügyvéd,

– η Ουγγρική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον M. Z. Fehér και την R. Kissné Berta,

– η Εσθονική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την N. Grünberg,

– η Ισπανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον S. Núñez Silva και την A. Pérez-Zurita Gutiérrez,

– η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον R. Bénard, την B. Dourthe και τον B. Fodda,

– η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις M. K. Bulterman, A. Hanje και J. M. Hoogveld,

– η Πορτογαλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την P. Barros da Costa, την A. Pimenta, τον J. Ramos και τον Â. Seiça Neves,

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον A. Μπουχάγιαρ, τον H. Kranenborg και την Zs. Teleki,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 12ης Σεπτεμβρίου 2024,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 16 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (ΕΕ 2016, L 119, σ. 1) (στο εξής: ΓΚΠΔ).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ του φυσικού προσώπου VP και της Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság (εθνικής γενικής αστυνομικής διεύθυνσης αλλοδαπών, Ουγγαρία, στο εξής: αρμόδια για το άσυλο αρχή) με αντικείμενο τη διόρθωση των δεδομένων σχετικά με την ταυτότητα φύλου του φυσικού προσώπου VP που περιέχονται σε δημόσιο μητρώο τηρούμενο από την εν λόγω αρχή.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 1, 10, 59 και 73 του ΓΚΠΔ διαλαμβάνουν τα ακόλουθα:

«(1) Η προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι θεμελιώδες δικαίωμα. Το άρθρο 8 παράγραφος 1 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης [(στο εξής: Χάρτης)] και το άρθρο 16 παράγραφος 1 [ΣΛΕΕ] ορίζουν ότι κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν.

[…]

(10) Για τη διασφάλιση συνεκτικής και υψηλού επιπέδου προστασίας των φυσικών προσώπων και την άρση των εμποδίων στις ροές δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εντός της [Ευρωπαϊκής] Ένωσης, το επίπεδο προστασίας των δικαιωμάτων και των ελευθεριών των φυσικών προσώπων σε σχέση με την επεξεργασία των εν λόγω δεδομένων θα πρέπει να είναι ισοδύναμο σε όλα τα κράτη μέλη. Θα πρέπει να διασφαλίζεται συνεκτική και ομοιόμορφη εφαρμογή των κανόνων για την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των ελευθεριών των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε ολόκληρη την Ένωση. Όσον αφορά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που γίνεται προς συμμόρφωση με νομική υποχρέωση, προς εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον ή κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας που έχει ανατεθεί στον υπεύθυνο επεξεργασίας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να διατηρούν ή να θεσπίζουν εθνικές διατάξεις για τον περαιτέρω προσδιορισμό της εφαρμογής των κανόνων του παρόντος κανονισμού. […]

[…]

(59) Θα πρέπει να προβλέπονται τρόποι για να διευκολύνεται το υποκείμενο των δεδομένων να ασκεί τα δικαιώματά του κατά τον παρόντα κανονισμό, μεταξύ άλλων μηχανισμοί με τους οποίους να ζητείται και, κατά περίπτωση, να αποκτάται δωρεάν, ιδίως, πρόσβαση σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και διόρθωση ή διαγραφή αυτών και να ασκείται το δικαίωμα προβολής αντιρρήσεων. […]

[…]

(73) Μπορούν να επιβληθούν από το ενωσιακό δίκαιο ή το δίκαιο κράτους μέλους περιορισμοί σχετικά με συγκεκριμένες βασικές αρχές και τ[ο] δικα[ίωμα] […] διόρθωσης ή διαγραφής δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα […], στον βαθμό που είναι αναγκαίοι και αναλογικοί σε μια δημοκρατική κοινωνία για την κατοχύρωση της δημόσιας ασφάλειας, περιλαμβανομένης […] της πρόληψης, της διερεύνησης και της δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων, συμπεριλαμβανομένης της διασφάλισης έναντι των απειλών κατά της δημόσιας ασφάλειας και της πρόληψής τους […], άλλων σημαντικών σκοπών γενικού δημόσιου συμφέροντος της Ένωσης ή κράτους μέλους, ιδίως […] της τήρησης δημόσιων αρχείων για λόγους γενικού συμφέροντος, […] ή της προστασίας του υποκειμένου των δεδομένων ή των δικαιωμάτων και των ελευθεριών τρίτων, συμπεριλαμβανομένων της κοινωνικής προστασίας, της δημόσιας υγείας και των ανθρωπιστικών σκοπών. Οι εν λόγω περιορισμοί θα πρέπει να είναι σύμφωνοι προς τις

απαιτήσεις που καθορίζονται στον Χάρτη και στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών[, η οποία υπεγράφη στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950 (στο εξής: ΕΣΔΑ)].»

4 Το άρθρο 1 του ΓΚΠΔ, το οποίο φέρει τον τίτλο «Αντικείμενο και στόχοι», ορίζει στην παράγραφο 2 τα εξής:

«Ο παρών κανονισμός προστατεύει θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίες των φυσικών προσώπων και ειδικότερα το δικαίωμά τους στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.»

5 Το άρθρο 2 του ΓΚΠΔ, το οποίο επιγράφεται «Ουσιαστικό πεδίο εφαρμογής», προβλέπει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στην, εν όλω ή εν μέρει, αυτοματοποιημένη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και στη μη αυτοματοποιημένη επεξεργασία τέτοιων δεδομένων τα οποία περιλαμβάνονται ή πρόκειται να περιληφθούν σε σύστημα αρχειοθέτησης.»

6 Κατά το άρθρο 4 του ΓΚΠΔ, το οποίο τιτλοφορείται «Ορισμοί»:

«Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού νοούνται ως:

1) “δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα”: κάθε πληροφορία που αφορά ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο (“υποκείμενο των δεδομένων”)· το ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο είναι εκείνο του οποίου η ταυτότητα μπορεί να εξακριβωθεί, άμεσα ή έμμεσα, ιδίως μέσω αναφοράς σε αναγνωριστικό στοιχείο ταυτότητας, όπως όνομα, σε αριθμό ταυτότητας, σε δεδομένα θέσης, σε επιγραμμικό αναγνωριστικό ταυτότητας ή σε έναν ή περισσότερους παράγοντες που προσιδιάζουν στη σωματική, φυσιολογική, γενετική, ψυχολογική, οικονομική, πολιτιστική ή κοινωνική ταυτότητα του εν λόγω φυσικού προσώπου,

2) “επεξεργασία”: κάθε πράξη ή σειρά πράξεων που πραγματοποιείται με ή χωρίς τη χρήση αυτοματοποιημένων μέσων, σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ή σε σύνολα δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώριση, η οργάνωση, η διάρθρωση, η αποθήκευση, η προσαρμογή ή η μεταβολή, η ανάκτηση, η αναζήτηση πληροφοριών, η χρήση, η κοινολόγηση με διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλη μορφή διάθεσης, η συσχέτιση ή ο συνδυασμός, ο περιορισμός, η διαγραφή ή η καταστροφή,

[…]».

7 Το άρθρο 5 του ΓΚΠΔ, το οποίο φέρει τον τίτλο «Αρχές που διέπουν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα», προβλέπει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα:

[…]

δ) είναι ακριβή και, όταν είναι αναγκαίο, επικαιροποιούνται· πρέπει να λαμβάνονται όλα τα εύλογα μέτρα για την άμεση διαγραφή ή διόρθωση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τα οποία είναι ανακριβή, σε σχέση με τους σκοπούς της επεξεργασίας (“ακρίβεια”),

[…]».

8 Το άρθρο 6 του ΓΚΠΔ, το οποίο επιγράφεται «Νομιμότητα της επεξεργασίας», ορίζει τα ακόλουθα:

«1. Η επεξεργασία είναι σύννομη μόνο εάν και εφόσον ισχύει τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

[…]

γ) η επεξεργασία είναι απαραίτητη για τη συμμόρφωση με έννομη υποχρέωση του υπευθύνου επεξεργασίας,

[…]

ε) η επεξεργασία είναι απαραίτητη για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον ή κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας που έχει ανατεθεί στον υπεύθυνο επεξεργασίας,

[…]

2. Τα κράτη μέλη μπορούν να διατηρούν ή να θεσπίζουν πιο ειδικές διατάξεις για την προσαρμογή της εφαρμογής των κανόνων του παρόντος κανονισμού όσον αφορά την επεξεργασία για τη συμμόρφωση με την παράγραφο 1 στοιχεία γ) και ε), καθορίζοντας ακριβέστερα ειδικές απαιτήσεις για την επεξεργασία και άλλα μέτρα προς εξασφάλιση σύννομης και θεμιτής επεξεργασίας, μεταξύ άλλων για άλλες ειδικές περιπτώσεις επεξεργασίας όπως προβλέπονται στο κεφάλαιο IX.

3. Η βάση για την επεξεργασία που αναφέρεται στην παράγραφο 1 στοιχεία γ) και ε) ορίζεται σύμφωνα με:

α) το δίκαιο της Ένωσης, ή

β) το δίκαιο του κράτους μέλος στο οποίο υπόκειται ο υπεύθυνος επεξεργασίας.

Ο σκοπός της επεξεργασίας καθορίζεται στην εν λόγω νομική βάση ή, όσον αφορά την επεξεργασία που αναφέρεται στην παράγραφο 1 στοιχείο ε), είναι η αναγκαιότητα της επεξεργασίας για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον ή κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας που έχει ανατεθεί στον υπεύθυνο επεξεργασίας. Η εν λόγω νομική βάση μπορεί να περιλαμβάνει ειδικές διατάξεις για την προσαρμογή της εφαρμογής των κανόνων του παρόντος κανονισμού, μεταξύ άλλων: τις γενικές προϋποθέσεις που διέπουν τη σύννομη επεξεργασία από τον υπεύθυνο επεξεργασίας· τα είδη των δεδομένων που υποβάλλονται σε επεξεργασία· τα οικεία υποκείμενα των δεδομένων· τις οντότητες στις οποίες μπορούν να κοινοποιούνται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και τους σκοπούς αυτής της κοινοποίησης· τον περιορισμό του σκοπού· τις περιόδους αποθήκευσης· και τις πράξεις επεξεργασίας και τις διαδικασίες επεξεργασίας, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων για τη διασφάλιση σύννομης και θεμιτής επεξεργασίας, όπως εκείνα για άλλες ειδικές περιπτώσεις επεξεργασίας όπως προβλέπονται στο κεφάλαιο IX. Το δίκαιο της Ένωσης ή το δίκαιο του κράτους μέλους ανταποκρίνεται σε σκοπό δημόσιου συμφέροντος και είναι ανάλογο προς τον επιδιωκόμενο νόμιμο σκοπό.

[…]»

9 Το άρθρο 16 του ΓΚΠΔ, το οποίο τιτλοφορείται «Δικαίωμα διόρθωσης», προβλέπει τα ακόλουθα:

«Το υποκείμενο των δεδομένων έχει το δικαίωμα να απαιτήσει από τον υπεύθυνο επεξεργασίας χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση τη διόρθωση ανακριβών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν. Έχοντας υπόψη τους σκοπούς της επεξεργασίας, το υποκείμενο των δεδομένων έχει το δικαίωμα να απαιτήσει τη συμπλήρωση ελλιπών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, μεταξύ άλλων μέσω συμπληρωματικής δήλωσης.»

10 Το άρθρο 23 του ΓΚΠΔ, το οποίο φέρει τον τίτλο «Περιορισμοί», ορίζει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Το δίκαιο της Ένωσης ή του κράτους μέλους στο οποίο υπόκειται ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο εκτελών την επεξεργασία των δεδομένων μπορεί να περιορίζει μέσω νομοθετικού μέτρου το πεδίο εφαρμογής των υποχρεώσεων και των δικαιωμάτων που προβλέπονται στα άρθρα 12 έως 22 και στο άρθρο 34, καθώς και στο άρθρο 5, εφόσον οι διατάξεις του αντιστοιχούν στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στα άρθρα 12 έως 22, όταν ένας τέτοιος περιορισμός σέβεται την ουσία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών και συνιστά αναγκαίο και αναλογικό μέτρο σε μια δημοκρατική κοινωνία για τη διασφάλιση:

α) της ασφάλειας του κράτους,

β) της εθνικής άμυνας,

γ) της δημόσιας ασφάλειας,

δ) της πρόληψης, της διερεύνησης, της ανίχνευσης ή της δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων, περιλαμβανομένης της προστασίας από απειλές κατά της δημόσιας ασφάλειας και της πρόληψης αυτών,

ε) άλλων σημαντικών στόχων γενικού δημόσιου συμφέροντος της Ένωσης ή κράτους μέλους, ιδίως σημαντικού οικονομικού ή χρηματοοικονομικού συμφέροντος της Ένωσης ή κράτους μέλους, συμπεριλαμβανομένων των νομισματικών, δημοσιονομικών και φορολογικών θεμάτων, της δημόσιας υγείας και της κοινωνικής ασφάλισης,

[…]

η) της παρακολούθησης, της επιθεώρησης ή της κανονιστικής λειτουργίας που συνδέεται, έστω περιστασιακά, με την άσκηση δημόσιας εξουσίας στις περιπτώσεις που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως ε) και ζ),

[…]».

Το ουγγρικό δίκαιο

11 Το άρθρο 81 του menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény (νόμου LXXX του 2007 περί του δικαιώματος ασύλου), της 29ης Ιουνίου 2007 (*Magyar Közlöny* 2007/83, στο εξής: νόμος περί του δικαιώματος ασύλου), ορίζει τα εξής:

«Η αρμόδια για το άσυλο αρχή επεξεργάζεται, στο μητρώο ασύλου, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα των προσφύγων, των δικαιούχων επικουρικής προστασίας, των προσώπων στα οποία έχει επιτραπεί η διαμονή, των δικαιούχων προσωρινής προστασίας, καθώς και των αιτούντων διεθνή προστασία και των προσώπων που υπόκεινται στη διαδικασία του Δουβλίνου (στο εξής, από κοινού: πρόσωπα υποκείμενα στον παρόντα νόμο), τα δεδομένα που αφορούν τη διαμονή τους, τις παροχές και την αρωγή που δικαιούνται, καθώς και τις μεταγενέστερες τροποποιήσεις των εν λόγω δεδομένων, για σκοπούς:

a) εξακρίβωσης του καθεστώτος πρόσφυγα, δικαιούχου επικουρικής προστασίας, δικαιούχου προσωρινής προστασίας ή προσώπου στο οποίο έχει επιτραπεί η διαμονή, καθώς και διασφάλισης της άσκησης των δικαιωμάτων που απορρέουν από το αντίστοιχο καθεστώς·

b) εξακρίβωσης του δικαιώματος στις παροχές και στην αρωγή που προβλέπονται στον παρόντα νόμο και σε άλλες ρυθμίσεις·

c) ατομικής ταυτοποίησης·

d) αποφυγής παράλληλων διαδικασιών· και

e) εντοπισμού τυχόν πολλαπλής υποβολής αιτήσεων.»

12 Το άρθρο 82 του νόμου περί του δικαιώματος ασύλου προβλέπει τα ακόλουθα:

«Για τους σκοπούς του παρόντος κεφαλαίου, νοούνται ως “δεδομένα ταυτοποίησης φυσικού προσώπου” τα ακόλουθα δεδομένα των προσώπων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου:

[…]

f) το φύλο.»

13 Κατά το άρθρο 83, παράγραφος 1, του εν λόγω νόμου:

«Το μητρώο ασύλου περιέχει τα ακόλουθα δεδομένα των προσώπων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου:

a) τα δεδομένα ταυτοποίησης φυσικού προσώπου·

[…]».

14 Το άρθρο 83/Α, παράγραφος 5, του εν λόγω νόμου ορίζει τα εξής:

«Η αρμόδια για το άσυλο αρχή υποχρεούται να προβαίνει αυτεπαγγέλτως στη διαγραφή εγγραφών αντίθετων προς τη νομοθεσία, στη διόρθωση εσφαλμένων εγγραφών και στη συμπλήρωση ελλιπών εγγραφών στο μητρώο που τηρεί.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

15 Το φυσικό πρόσωπο VP, ιρανικής ιθαγένειας, απέκτησε το καθεστώς πρόσφυγα στην Ουγγαρία το 2014. Προς στήριξη της αιτήσεώς του για την αναγνώριση του καθεστώτος αυτού, το φυσικό πρόσωπο VP επικαλέστηκε τη διεμφυλική (τρανς) ταυτότητά του και προσκόμισε ιατρικά πιστοποιητικά από ψυχιάτρους και γυναικολόγους. Σύμφωνα με τα εν λόγω πιστοποιητικά, το φυσικό πρόσωπο VP γεννήθηκε μεν θήλυ, πλην όμως η ταυτότητα φύλου του είναι ανδρική. Μετά την αναγνώριση του καθεστώτος πρόσφυγα στο φυσικό πρόσωπο VP επί τη βάσει αυτή, το πρόσωπο αυτό καταχωρίστηκε εντούτοις ως γυναίκα στο μητρώο ασύλου το οποίο, σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου περί του δικαιώματος ασύλου, τηρεί η αρμόδια για το άσυλο αρχή και το οποίο περιέχει τα δεδομένα ταυτοποίησης, συμπεριλαμβανομένου του φύλου, των φυσικών προσώπων στα οποία έχει αναγνωριστεί το καθεστώς αυτό.

16 Το 2022, το φυσικό πρόσωπο VP υπέβαλε ενώπιον της αρμόδιας για το άσυλο αρχής αίτηση, βάσει του άρθρου 16 του ΓΚΠΔ, ζητώντας τη διόρθωση της μνείας που αφορά το φύλο του από θήλυ σε άρρεν και τη μεταβολή του ονόματος με το οποίο είχε καταχωριστεί στο μητρώο ασύλου. Το φυσικό πρόσωπο VP επισύναψε στην αίτησή του τα προαναφερθέντα ιατρικά πιστοποιητικά. Με απόφαση της 11ης Οκτωβρίου 2022, η αρμόδια για το άσυλο αρχή απέρριψε την υποβληθείσα αίτηση, για τον λόγο ότι το φυσικό πρόσωπο VP δεν είχε αποδείξει ότι είχε υποβληθεί σε χειρουργική επέμβαση επαναπροσδιορισμού φύλου και ότι τα πιστοποιητικά που είχε προσκομίσει αποδείκνυαν αποκλειστικά και μόνον τη διεμφυλική ταυτότητά του.

17 Το φυσικό πρόσωπο VP άσκησε προσφυγή ακυρώσεως κατά της απόφασης αυτής ενώπιον του Fővárosi Törvényszék (δικαστηρίου περιφέρειας Βουδαπέστης, Ουγγαρία), το οποίο είναι το αιτούν δικαστήριο. Προς στήριξη της ασκηθείσας προσφυγής, το φυσικό πρόσωπο VP ισχυρίζεται ότι η διεμφυλική ταυτότητα σημαίνει, εξ ορισμού, αλλαγή ταυτότητας φύλου και ότι τα προσκομισθέντα ιατρικά πιστοποιητικά επιβεβαιώνουν την αλλαγή αυτή. Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς του, από τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου προκύπτει ότι δεν μπορεί να απαιτηθεί χειρουργική επέμβαση επαναπροσδιορισμού φύλου για την αναγνώριση αλλαγής ταυτότητας φύλου. Απαίτηση τέτοιας φύσεως θα αντέβαινε επίσης, μεταξύ άλλων, στα άρθρα 3 και 7 του Χάρτη. Το φυσικό πρόσωπο VP υποστηρίζει, επιπλέον, ότι πλείονα κράτη μέλη, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται το Βασίλειο του Βελγίου, το Βασίλειο της Δανίας, η Ιρλανδία, η Ελληνική Δημοκρατία, η Δημοκρατία της Μάλτας, η Πορτογαλική Δημοκρατία και το Βασίλειο της Σουηδίας, αναγνωρίζουν την αλλαγή ταυτότητας φύλου βάσει δηλώσεων εκ μέρους των ενδιαφερομένων. Το φυσικό πρόσωπο VP διευκρινίζει ότι στα ιατρικά πιστοποιητικά που προσκόμισε προς στήριξη της προσφυγής του μνημονεύεται ότι έχει εμφάνιση άρρενος και αναγράφεται ρητώς, ως διάγνωση, ο κωδικός F64.0 της Διεθνούς Στατιστικής Ταξινόμησης Νόσων που καταρτίστηκε από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (ΠΟΥ), σχετικά με τη διαφυλική διαταραχή (τρανσεξουαλισμό).

18 Η αρμόδια για το άσυλο αρχή ζητεί την απόρριψη της προσφυγής.

19 Κατά το αιτούν δικαστήριο, καίτοι ο νόμος περί του δικαιώματος ασύλου περιλαμβάνει, βεβαίως, μια γενική διάταξη όσον αφορά τη διόρθωση των εσφαλμένων καταχωρίσεων, ο νόμος αυτός δεν προβλέπει ούτε τη διαδικασία ούτε τις προϋποθέσεις για την αναγνώριση αλλαγής ταυτότητας φύλου και/ή μεταβολής ονόματος συνδεόμενης με την αλλαγή αυτή. Συναφώς, το Alkotmánybíróság (Συνταγματικό Δικαστήριο, Ουγγαρία) έκρινε, με την απόφαση 6/2018, της 27ης Ιουνίου 2018, ότι η μη θέσπιση, εκ μέρους του Ούγγρου νομοθέτη, διαδικασίας η οποία να επιτρέπει στα πρόσωπα που διαμένουν νομίμως στην Ουγγαρία, χωρίς όμως να έχουν την ιδιότητα του Ούγγρου υπηκόου, να ζητούν την τροποποίηση της μνείας που αφορά το φύλο και το όνομά τους, μολονότι τέτοια δυνατότητα αναγνωρίζεται στους Ούγγρους υπηκόους, είναι αντισυνταγματική. Επιπλέον, με την απόφαση της 16ης Ιουλίου 2020, Rana κατά Ουγγαρίας (CE:ECHR:2020:0716JUD004088817), το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου διαπίστωσε παράβαση της ΕΣΔΑ από την Ουγγαρία, καθόσον δεν είχε προβλέψει διαδικασία νομικής αναγνώρισης της αλλαγής ταυτότητας φύλου για τους πρόσφυγες. Όπως αναφέρει το αιτούν δικαστήριο, αυτό το κενό δικαίου εξακολουθεί να υφίσταται έκτοτε, παρά την έκδοση των ανωτέρω αποφάσεων.

20 Η κατάσταση επιδεινώθηκε μάλιστα, αφού, από το 2020 και έπειτα, έπαυσε να υφίσταται και για τους Ούγγρους υπηκόους η δυνατότητα νομικής αναγνώρισης της αλλαγής ταυτότητας φύλου. Ακριβώς λόγω αυτής της ανυπαρξίας δυνατότητας αναγνώρισης της αλλαγής ταυτότητας φύλου στο εθνικό δίκαιο άσκησε το φυσικό πρόσωπο VP την προσφυγή του βασιζόμενο στο άρθρο 16 του ΓΚΠΔ. Σε αυτό το πλαίσιο, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται εάν το άρθρο 16 του ΓΚΠΔ επιβάλλει στην αρμόδια για το άσυλο αρχή την υποχρέωση να διορθώνει τα δεδομένα σχετικά με το φύλο που τηρούνται στο μητρώο ασύλου και, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, ποια αποδεικτικά στοιχεία οφείλει να προσκομίσει το υποκείμενο των δεδομένων προς στήριξη της αιτήσεώς του.

21 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Fővárosi Törvényszék (δικαστήριο περιφέρειας Βουδαπέστης) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχει το άρθρο 16 του ΓΚΠΔ την έννοια ότι η αρχή που είναι επιφορτισμένη, βάσει του εθνικού δικαίου, με την τήρηση αρχείων υποχρεούται, σε σχέση με την άσκηση των δικαιωμάτων του υποκειμένου των δεδομένων, να διορθώσει τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα σχετικά με το φύλο του υποκειμένου των δεδομένων τα οποία έχει καταχωρίσει η εν λόγω αρχή, σε περίπτωση που τα συγκεκριμένα δεδομένα μεταβλήθηκαν μετά την καταχώριση στα μητρώα και, ως εκ τούτου, δεν συνάδουν με την αρχή της ακρίβειας που προβλέπεται στο άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο δ′, του ΓΚΠΔ;

2) Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα, έχει το άρθρο 16 του ΓΚΠΔ την έννοια ότι απαιτεί από το πρόσωπο που ζητεί τη διόρθωση των δεδομένων που αφορούν το φύλο του να προσκομίσει αποδείξεις προς στήριξη της αίτησης διόρθωσης;

3) Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, έχει το άρθρο 16 του ΓΚΠΔ την έννοια ότι απαιτεί από το πρόσωπο που ζητεί την επίμαχη διόρθωση να αποδείξει ότι υποβλήθηκε σε χειρουργική επέμβαση επαναπροσδιορισμού φύλου;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος

22 Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί εάν το άρθρο 16 του ΓΚΠΔ έχει την έννοια ότι επιβάλλει σε εθνική αρχή η οποία είναι επιφορτισμένη με την τήρηση δημόσιου μητρώου να διορθώνει τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που σχετίζονται με την ταυτότητα φύλου φυσικού προσώπου σε περίπτωση που τα εν λόγω δεδομένα δεν είναι ακριβή, κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 1, στοιχείο δ', του ΓΚΠΔ.

23 Προκαταρκτικώς, υπενθυμίζεται ότι, κατά το άρθρο 16 του ΓΚΠΔ, το υποκείμενο των δεδομένων έχει το δικαίωμα να απαιτήσει από τον υπεύθυνο επεξεργασίας τη διόρθωση, χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση, ανακριβών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν. Έχοντας υπόψη τους σκοπούς της επεξεργασίας, το υποκείμενο των δεδομένων έχει το δικαίωμα να απαιτήσει τη συμπλήρωση ελλιπών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, μεταξύ άλλων μέσω συμπληρωματικής δήλωσης.

24 Η διάταξη αυτή συγκεκριμενοποιεί το θεμελιώδες δικαίωμα που κατοχυρώνεται στο άρθρο 8, παράγραφος 2, δεύτερη περίοδος, του Χάρτη, σύμφωνα με το οποίο κάθε πρόσωπο δικαιούται να έχει πρόσβαση στα συλλεγέντα δεδομένα που το αφορούν και να επιτυγχάνει τη διόρθωσή τους.

25 Περαιτέρω, το άρθρο 16 του ΓΚΠΔ πρέπει να ερμηνευθεί, αφενός, υπό το πρίσμα του άρθρου 5, παράγραφος 1, στοιχείο δ', του ΓΚΠΔ, το οποίο κατοχυρώνει την αρχή της ακρίβειας, σύμφωνα με την οποία τα δεδομένα που υποβάλλονται σε επεξεργασία πρέπει να είναι ακριβή και, όταν είναι αναγκαίο, να επικαιροποιούνται, διευκρινιζομένου ότι πρέπει να λαμβάνονται όλα τα εύλογα μέτρα για την άμεση διαγραφή ή διόρθωση δεδομένων τα οποία είναι ανακριβή σε σχέση με τους σκοπούς της επεξεργασίας. Αφετέρου, η προμνησθείσα διάταξη πρέπει να ερμηνευθεί και υπό το πρίσμα της αιτιολογικής σκέψης 59 του ΓΚΠΔ, από την οποία προκύπτει ότι θα πρέπει να προβλέπονται τρόποι για να διευκολύνεται το υποκείμενο των δεδομένων να ασκεί τα δικαιώματά του κατά τον ΓΚΠΔ, μεταξύ άλλων δε μηχανισμοί με τους οποίους να ζητείται και, κατά περίπτωση, να πραγματοποιείται δωρεάν, ιδίως, η διόρθωση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν.

26 Συναφώς, διευκρινίζεται ότι, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, η ορθότητα και η πληρότητα των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να εκτιμώνται με βάση τον σκοπό για τον οποίο τα δεδομένα συλλέχθηκαν (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 20ής Δεκεμβρίου 2017, Nowak, C-434/16, EU:C:2017:994, σκέψη 53).

27 Τέλος, προκειμένου να ερμηνευθεί το άρθρο 16 του ΓΚΠΔ, πρέπει επίσης να υπομνησθεί ότι ο σκοπός τον οποίο επιδιώκει ο ΓΚΠΔ, όπως αυτός απορρέει από το άρθρο 1 καθώς και από τις αιτιολογικές σκέψεις 1 και 10 του κανονισμού αυτού, συνίσταται, μεταξύ άλλων, στη διασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας των θεμελιωδών ελευθεριών και δικαιωμάτων των φυσικών προσώπων, και ιδίως του δικαιώματός τους στην ιδιωτική ζωή, έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως το δικαίωμα αυτό κατοχυρώνεται στο άρθρο 8, παράγραφος 1, του Χάρτη και στο άρθρο 16, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ (απόφαση της 9ης Ιανουαρίου 2025, Mousse, C-394/23, EU:C:2025:2, σκέψη 21 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

28 Σύμφωνα με τον σκοπό αυτόν, κάθε επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πρέπει, μεταξύ άλλων, να είναι σύμφωνη με τις αρχές που διέπουν την επεξεργασία τέτοιων δεδομένων, οι οποίες διατυπώνονται στο άρθρο 5 του ΓΚΠΔ, περιλαμβανομένης της αρχής της ακρίβειας, η οποία υπομνήσθηκε στη σκέψη 25 της παρούσας αποφάσεως, αλλά και να πληροί τις προϋποθέσεις νομιμότητας που απαριθμούνται στο άρθρο 6 του ΓΚΠΔ (πρβλ. απόφαση της 9ης Ιανουαρίου 2025, Mousse, C-394/23, EU:C:2025:2, σκέψη 22 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

29 Υπό τις συνθήκες αυτές, η επικαιροποίηση των δεδομένων που υποβάλλονται σε επεξεργασία συνιστά ουσιώδη πτυχή της προστασίας του υποκειμένου των δεδομένων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων αυτών.

30 Στην υπό κρίση υπόθεση, δεν αμφισβητείται, αφενός, ότι η σχετική με την ταυτότητα φύλου του φυσικού προσώπου VP πληροφορία μπορεί να χαρακτηριστεί ως «δεδομένο προσωπικού χαρακτήρα», διότι αφορά ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο, κατά την έννοια του άρθρου 4, σημείο 1, του ΓΚΠΔ, και, αφετέρου, ότι το εν λόγω δεδομένο αποτέλεσε αντικείμενο «επεξεργασίας», κατά την έννοια του άρθρου 4, σημείο 2, του ΓΚΠΔ, διότι συλλέχθηκε και καταχωρίστηκε από την αρμόδια για το άσυλο αρχή σε δημόσιο μητρώο, ήτοι στο μητρώο ασύλου. Κατά συνέπεια, η εν λόγω επεξεργασία, η οποία αφορά δεδομένα που περιέχονται ή πρόκειται να περιληφθούν σε σύστημα αρχειοθέτησης, εμπίπτει στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του ΓΚΠΔ, δυνάμει του άρθρου 2, παράγραφος 1 του ΓΚΠΔ (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 9ης Ιανουαρίου 2025, Mousse, C-394/23, EU:C:2025:2, σκέψη 30).

31 Στο πλαίσιο της διαφοράς της κύριας δίκης δεν φαίνεται μεν να αμφισβητήθηκε η τήρηση των προϋποθέσεων νομιμότητας της επίμαχης επεξεργασίας, κατά την έννοια του άρθρου 6 του ΓΚΠΔ, αμφισβητείται όμως από το φυσικό πρόσωπο VP, το οποίο ζητεί, βάσει του άρθρου 16 του ΓΚΠΔ, να διορθωθεί το δεδομένο προσωπικού χαρακτήρα που αφορά την ταυτότητα φύλου του, η τήρηση, από την αρμόδια για το άσυλο αρχή, της αρχής της ακρίβειας η οποία διατυπώνεται στο άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο δ', του ΓΚΠΔ.

32 Υπό το πρίσμα της νομολογίας που υπομνήσθηκε στη σκέψη 26 της παρούσας αποφάσεως, στο αιτούν δικαστήριο απόκειται να εξακριβώσει εάν το επίμαχο στην υπόθεση της κύριας δίκης δεδομένο είναι ακριβές σε σχέση με τον σκοπό για τον οποίο συλλέχθηκε και να εκτιμήσει, ειδικότερα, βάσει του άρθρου 81, στοιχείο c, του νόμου περί του δικαιώματος ασύλου, εάν η συλλογή του εν λόγω δεδομένου έχει ως σκοπό την ταυτοποίηση του υποκειμένου του. Σε περίπτωση που τούτο ισχύει, το εν λόγω δεδομένο φαίνεται να αφορά, επομένως, την ταυτότητα φύλου όπως τη βιώνει το άτομο, και όχι το φύλο που του αποδόθηκε κατά τη γέννηση. Στο πλαίσιο αυτό, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει η Ουγγρική Κυβέρνηση, ο υπεύθυνος επεξεργασίας, ήτοι, εν προκειμένω, η αρμόδια για το άσυλο αρχή, οφείλει να λάβει υπόψη την ταυτότητα φύλου του εν λόγω προσώπου ως έχει κατά τον χρόνο της καταχώρισής του στο μητρώο ασύλου, και όχι την ταυτότητα φύλου που του αποδόθηκε κατά τη γέννηση.

33 Συνεπώς, όπως επισήμανε, κατ' ουσίαν, ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 31 και 40 των προτάσεών του και όπως προκύπτει από τη δικογραφία που έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο, σύμφωνα με την οποία, στο πλαίσιο της διαδικασίας για την αναγνώριση του καθεστώτος πρόσφυγα, η Ουγγαρία δέχθηκε ότι το φυσικό πρόσωπο VP είναι διεμφυλικό (τρανς) άτομο, το σχετικό με την ταυτότητα φύλου του δεδομένο προσωπικού χαρακτήρα που περιέχεται στο μητρώο ασύλου ήταν ανακριβές ήδη από την καταχώρισή του.

34 Συναφώς, σε αντίθεση με τους ισχυρισμούς της Ουγγρικής Κυβερνήσεως, ένα κράτος μέλος δεν δύναται να επικαλεσθεί ειδικές διατάξεις εθνικού δικαίου, θεσπισθείσες βάσει του άρθρου 6, παράγραφοι 2 και 3, του ΓΚΠΔ, προκειμένου να εμποδίσει την άσκηση του δικαιώματος διόρθωσης το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 8, παράγραφος 2, του Χάρτη και συγκεκριμενοποιείται στο άρθρο 16 του ΓΚΠΔ.

35 Συγκεκριμένα, αφενός, από την αιτιολογική σκέψη 10, τρίτη περίοδος, του ΓΚΠΔ προκύπτει ότι οι ειδικές αυτές διατάξεις κατατείνουν αποκλειστικά και μόνο στον περαιτέρω προσδιορισμό της εφαρμογής των κανόνων που περιέχονται στον ΓΚΠΔ, και όχι στην παρέκκλιση από τους εν λόγω κανόνες.

36 Αφετέρου, το δικαίωμα διόρθωσης που προβλέπεται στο άρθρο 16 του ΓΚΠΔ μπορεί να περιορισθεί μόνον εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 23 του ΓΚΠΔ, ερμηνευόμενου υπό το πρίσμα της αιτιολογικής σκέψης 73 του ΓΚΠΔ. Συνακόλουθα, ένα κράτος μέλος δύναται μεταξύ άλλων να προβλέψει, με εσωτερικά νομοθετικά μέτρα, περιορισμούς στο δικαίωμα διόρθωσης όσον αφορά δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που περιέχονται σε δημόσια μητρώα τηρούμενα για λόγους γενικού δημόσιου συμφέροντος. Εντούτοις, εν προκειμένω, όπως επισήμανε, κατ’ ουσίαν, ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 44 των προτάσεών του, από τη δικογραφία που έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο δεν προκύπτει ότι ο Ούγγρος νομοθέτης περιόρισε το πεδίο εφαρμογής του δικαιώματος διόρθωσης κατά τρόπο σύμφωνο με τις προϋποθέσεις του άρθρου 23 του ΓΚΠΔ, ούτε ότι η αρμόδια για το άσυλο αρχή αιτιολόγησε την άρνησή της να προβεί στη ζητηθείσα διόρθωση επικαλούμενη τέτοιον εκ του νόμου περιορισμό. Συγκεκριμένα, υπό την επιφύλαξη της εξακρίβωσης στην οποία πρέπει να προβεί το αιτούν δικαστήριο, φαίνεται ότι η σχετική άρνηση της αρμόδιας για το άσυλο αρχής δεν ερείδεται σε νομοθετικό μέτρο θεσπισθέν βάσει του άρθρου 23 του ΓΚΠΔ, αλλά στην εκτίμησή της σχετικά με το ότι το φυσικό πρόσωπο VP δεν είχε αποδείξει την ταυτότητα φύλου του.

37 Εν πάση περιπτώσει, ένα κράτος μέλος δεν δικαιούται να επικαλείται την απουσία, στο εθνικό του δίκαιο, διαδικασίας νομικής αναγνώρισης της διεμφυλικής ταυτότητας προκειμένου να εμποδίσει την άσκηση του δικαιώματος διόρθωσης. Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, καίτοι το δίκαιο της Ένωσης δεν θίγει την αρμοδιότητα των κρατών μελών σε θέματα οικογενειακής καταστάσεως των προσώπων και νομικής αναγνώρισης της ταυτότητας φύλου τους, τα κράτη μέλη οφείλουν, ωστόσο, κατά την άσκηση της αρμοδιότητας αυτής, να τηρούν το δίκαιο της Ένωσης. Συνακόλουθα, εθνική νομοθεσία η οποία εμποδίζει ένα διεμφυλικό άτομο, λόγω της μη αναγνωρίσεως της ταυτότητας φύλου του, να εκπληρώσει μια αναγκαία προϋπόθεση προκειμένου να απολαύει ενός δικαιώματος προστατευόμενου από το δίκαιο της Ένωσης όπως είναι, εν προκειμένω, το δικαίωμα που κατοχυρώνεται στο άρθρο 8, παράγραφος 2, του Χάρτη και συγκεκριμενοποιείται στο άρθρο 16 του ΓΚΠΔ, πρέπει να θεωρείται, κατ’ αρχήν, ασύμβατη με το δίκαιο της Ένωσης (βλ., κατ’ αναλογίαν, απόφαση της 4ης Οκτωβρίου 2024, Mirin, C-4/23, EU:C:2024:845, σκέψεις 53 και 60 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

38 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 16 του ΓΚΠΔ έχει την έννοια ότι επιβάλλει σε εθνική αρχή η οποία είναι επιφορτισμένη με την τήρηση δημόσιου μητρώου να διορθώνει τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που σχετίζονται με την ταυτότητα φύλου φυσικού προσώπου σε περίπτωση που τα εν λόγω δεδομένα δεν είναι ακριβή, κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 1, στοιχείο δ’, του ΓΚΠΔ.

Επί του δευτέρου και του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος

39 Με το δεύτερο και το τρίτο προδικαστικό ερώτημα, τα οποία πρέπει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί εάν το άρθρο 16 του ΓΚΠΔ έχει την έννοια ότι ένα κράτος μέλος δύναται να εξαρτά, μέσω διοικητικής πρακτικής, την άσκηση του δικαιώματος διόρθωσης των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τα οποία αφορούν την ταυτότητα φύλου φυσικού προσώπου και τα οποία περιέχονται σε δημόσιο μητρώο από την παροχή αποδείξεων, ιδίως περί υποβολής σε χειρουργική επέμβαση επαναπροσδιορισμού φύλου.

40 Όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 47 των προτάσεών του, το άρθρο 16 του ΓΚΠΔ δεν διευκρινίζει ποια είναι τα αποδεικτικά στοιχεία που μπορούν να απαιτηθούν εκ μέρους του εκάστοτε υπευθύνου επεξεργασίας προκειμένου να διαπιστωθεί η ανακρίβεια των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των οποίων τη διόρθωση ζητεί φυσικό πρόσωπο.

41 Στο πλαίσιο αυτό, μολονότι το υποκείμενο των δεδομένων το οποίο ζητεί τη διόρθωση των εν λόγω δεδομένων μπορεί να οφείλει να παράσχει τα κρίσιμα και επαρκή αποδεικτικά στοιχεία τα οποία, υπό το πρίσμα των περιστάσεων της συγκεκριμένης περίπτωσης, μπορούν ευλόγως να απαιτηθούν από το εν λόγω πρόσωπο προκειμένου να αποδείξει την ανακρίβεια των δεδομένων [βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 8ης Δεκεμβρίου 2022, Google (Διαγραφή συνδέσμων προς φερόμενο ως ανακριβές περιεχόμενο), C-460/20, EU:C:2022:962, σκέψεις 68 και 72], πρέπει εντούτοις να διευκρινιστεί ότι, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 36 της παρούσας αποφάσεως, ένα κράτος μέλος μπορεί να περιορίσει την άσκηση του δικαιώματος διόρθωσης μόνον εφόσον τηρεί το άρθρο 23 του ΓΚΠΔ.

42 Το δε άρθρο 23, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ προβλέπει ότι το δίκαιο της Ένωσης ή του κράτους μέλους στο οποίο υπόκειται ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο εκτελών την επεξεργασία των δεδομένων μπορεί να περιορίζει μέσω νομοθετικού μέτρου το πεδίο εφαρμογής των υποχρεώσεων και των δικαιωμάτων που προβλέπονται στα άρθρα 12 έως 22 και στο άρθρο 34, καθώς και στο άρθρο 5, του ΓΚΠΔ, εφόσον οι διατάξεις του αντιστοιχούν στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στα άρθρα 12 έως 22 του ΓΚΠΔ, υπό την προϋπόθεση, ωστόσο, ότι ένας τέτοιος περιορισμός σέβεται την ουσία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών και συνιστά αναγκαίο και αναλογικό μέτρο σε μια δημοκρατική κοινωνία για τη διασφάλιση ορισμένων σκοπών που απαριθμούνται στον ΓΚΠΔ, όπως, μεταξύ άλλων, σημαντικών σκοπών γενικού δημόσιου συμφέροντος της Ένωσης ή κράτους μέλους. Όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 36 της παρούσας αποφάσεως, το δικαίωμα διόρθωσης μπορεί να υπόκειται σε περιορισμούς υπό περιστάσεις όπως είναι η τήρηση δημόσιων μητρώων που διατηρούνται για λόγους γενικού δημόσιου συμφέροντος, ιδίως προς διασφάλιση της αξιοπιστίας και της συνεκτικότητας των εν λόγω μητρώων.

43 Στην υπό κρίση υπόθεση, από την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως προκύπτει ότι το συγκεκριμένο κράτος μέλος υιοθέτησε διοικητική πρακτική σύμφωνα με την οποία η άσκηση από διεμφυλικό άτομο του δικαιώματός του για διόρθωση των σχετικών με την ταυτότητα φύλου του δεδομένων τα οποία περιέχονται σε δημόσιο μητρώο εξαρτάται από το εάν το άτομο αυτό είναι σε θέση να προσκομίσει αποδείξεις περί υποβολής του σε χειρουργική επέμβαση επαναπροσδιορισμού φύλου. Τέτοιου είδους διοικητική πρακτική συνεπάγεται περιορισμό του δικαιώματος διόρθωσης, ο οποίος πρέπει να είναι σύμφωνος προς τις προϋποθέσεις που τίθενται στο άρθρο 23 του ΓΚΠΔ, όπως υπομνήσθηκε στις δύο προηγούμενες σκέψεις της παρούσας αποφάσεως.

44 Πλην όμως, πρώτον, επισημαίνεται ότι η εν λόγω διοικητική πρακτική δεν πληροί την απαίτηση σύμφωνα με την οποία το δίκαιο κράτους μέλους μπορεί να περιορίζει το πεδίο εφαρμογής του προβλεπόμενου στο άρθρο 16 του ΓΚΠΔ δικαιώματος μόνο μέσω νομοθετικών μέτρων. Πράγματι, υπό την επιφύλαξη της σχετικής επαλήθευσης από το αιτούν δικαστήριο, δεν προκύπτει ότι το ουγγρικό δίκαιο περιλαμβάνει οιοδήποτε νομοθετικό μέτρο που να αφορά τις σχετικές με την απόδειξη απαιτήσεις οι οποίες έχουν εφαρμογή επί της διόρθωσης των δεδομένων που σχετίζονται με την ταυτότητα φύλου προσώπων καταχωρισμένων στο μητρώο ασύλου.

45 Δεύτερον, τέτοιου είδους διοικητική πρακτική θίγει την ουσία θεμελιωδών δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται στον Χάρτη και, ιδίως, την ουσία του δικαιώματος στην ακεραιότητα του προσώπου και του δικαιώματος στον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής, τα οποία διατυπώνονται αντιστοίχως στα άρθρα 3 και 7 του Χάρτη.

46 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 52, παράγραφος 3, του Χάρτη, τα δικαιώματα που κατοχυρώνονται σε αυτόν έχουν την ίδια έννοια και την ίδια εμβέλεια με τα αντίστοιχα δικαιώματα που κατοχυρώνονται στην ΕΣΔΑ, εξυπακουομένου ότι η τελευταία αυτή διάταξη συνιστά ελάχιστο όριο προστασίας (πρβλ. απόφαση της 4ης Οκτωβρίου 2024, Mirin, C-4/23, EU:C:2024:845, σκέψη 63 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

47 Από την πάγια νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου προκύπτει δε ότι το άρθρο 8 της ΕΣΔΑ, το οποίο αντιστοιχεί στο άρθρο 7 του Χάρτη, προστατεύει την ταυτότητα φύλου ενός προσώπου, η οποία είναι συστατικό στοιχείο της ιδιωτικής ζωής του και μία από τις πιο προσωπικές πτυχές της ζωής αυτής. Η διάταξη περιλαμβάνει συγκεκριμένα το δικαίωμα κάθε ατόμου να προσδιορίζει τις λεπτομέρειες της ταυτότητάς του ως ανθρωπίνου όντος, όπερ εμπεριέχει το δικαίωμα των διεμφυλικών ατόμων στην προσωπική ολοκλήρωση και στη σωματική και ηθική ακεραιότητα, καθώς και στον σεβασμό και στην αναγνώριση της ταυτότητας φύλου τους. Προς τούτο, το ως άνω άρθρο 8 επιβάλλει στα κράτη, πέραν των αρνητικών υποχρεώσεων που αποσκοπούν στην προστασία των διεμφυλικών ατόμων από τις αυθαίρετες επεμβάσεις των δημοσίων αρχών, θετικές υποχρεώσεις, πράγμα που συνεπάγεται επίσης τη θέσπιση αποτελεσματικών και προσβάσιμων διαδικασιών οι οποίες διασφαλίζουν τον πραγματικό σεβασμό του δικαιώματός τους στον προσδιορισμό της ταυτότητας φύλου τους. Επιπλέον, λαμβανομένης υπόψη της ιδιαίτερης σημασίας του δικαιώματος αυτού, τα κράτη διαθέτουν περιορισμένο μόνον περιθώριο εκτιμήσεως στον τομέα αυτόν (βλ., κατ’ αναλογίαν, απόφαση της 4ης Οκτωβρίου 2024, Mirin, C-4/23, EU:C:2024:845, σκέψεις 64 και 65 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

48 Στο πλαίσιο αυτό, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου έχει κρίνει μεταξύ άλλων ότι η αναγνώριση της ταυτότητας φύλου διεμφυλικού ατόμου δεν μπορεί να εξαρτάται από την υποβολή του εν λόγω ατόμου σε χειρουργική επέμβαση στην οποία δεν επιθυμεί να υποβληθεί (πρβλ. απόφαση του ΕΔΔΑ της 19ης Ιανουαρίου 2021, X και Y κατά Ρουμανίας, CE:ECHR:2021:0119JUD000214516, § 165 και 167 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

49 Τέλος, τρίτον, διοικητική πρακτική όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης δεν είναι, εν πάση περιπτώσει, ούτε αναγκαία ούτε αναλογική για τη διασφάλιση της αξιοπιστίας και της συνεκτικότητας δημόσιου μητρώου, όπως το μητρώο ασύλου, δεδομένου ότι ένα ιατρικό πιστοποιητικό, περιλαμβανομένης μιας προηγούμενης ψυχολογικής διάγνωσης, μπορεί να συνιστά κρίσιμο και επαρκές αποδεικτικό στοιχείο συναφώς (πρβλ. απόφαση του ΕΔΔΑ της 6ης Απριλίου 2017, A.P., Garçon και Nicot κατά Γαλλίας, CE:ECHR:2017:0406JUD007988512, § 139 και 142).

50 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, στο δεύτερο και στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 16 του ΓΚΠΔ έχει την έννοια ότι, για τους σκοπούς της άσκησης του δικαιώματος διόρθωσης των σχετικών με την ταυτότητα φύλου δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα φυσικού προσώπου τα οποία περιέχονται σε δημόσιο μητρώο, το εν λόγω πρόσωπο μπορεί να οφείλει να παράσχει τα κρίσιμα και επαρκή αποδεικτικά στοιχεία τα οποία μπορούν ευλόγως να απαιτηθούν από το πρόσωπο αυτό προκειμένου να αποδείξει την ανακρίβεια των δεδομένων. Εντούτοις, ένα κράτος μέλος επ' ουδενί δύναται να εξαρτά, μέσω διοικητικής πρακτικής, την άσκηση του δικαιώματος αυτού από την παροχή αποδείξεων περί υποβολής σε χειρουργική επέμβαση επαναπροσδιορισμού φύλου.

Επί των δικαστικών εξόδων

51 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφαίνεται:

1) Το άρθρο 16 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων),

έχει την έννοια ότι:

επιβάλλει σε εθνική αρχή η οποία είναι επιφορτισμένη με την τήρηση δημόσιου μητρώου να διορθώνει τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που σχετίζονται με την ταυτότητα φύλου φυσικού προσώπου σε περίπτωση που τα εν λόγω δεδομένα δεν είναι ακριβή, κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 1, στοιχείο δ′, του κανονισμού.

2) Το άρθρο 16 του κανονισμού 2016/679

έχει την έννοια ότι:

για τους σκοπούς της άσκησης του δικαιώματος διόρθωσης των σχετικών με την ταυτότητα φύλου δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα φυσικού προσώπου τα οποία περιέχονται σε δημόσιο μητρώο, το εν λόγω πρόσωπο μπορεί να οφείλει να παράσχει τα κρίσιμα και επαρκή αποδεικτικά στοιχεία τα οποία μπορούν ευλόγως να απαιτηθούν από το πρόσωπο αυτό προκειμένου να αποδείξει την ανακρίβεια των δεδομένων. Εντούτοις, ένα κράτος μέλος επ' ουδενί δύναται να εξαρτά, μέσω διοικητικής πρακτικής, την άσκηση του δικαιώματος αυτού από την παροχή αποδείξεων περί υποβολής σε χειρουργική επέμβαση επαναπροσδιορισμού φύλου.

(υπογραφές)